

We leven nu in het jaar 2002. Het klinkt alweer zo gewoon alsof we nooit een 20^e eeuw hebben meegemaakt. Enkelen van ons hebben nog de veertiger jaren van de vorige eeuw meegemaakt, een dieptepunt van de 'moderne' menselijke beschaving. De jaren vijftig stonden in reactie daarop in het teken van opbouw. Grond werd ontgonnen, landbouw geïntensiveerd, industrie uitgebreid. Het was duidelijk dat we wilden afrekenen met levensbedreigende situaties van de voorgaande decennia. Onze maatschappij raakte gericht op het materiële, omdat er op dat vlak een groot knelpunt geweest was. We hebben welvaart nagestreefd, en die verkregen.

In de jaren zestig (ik was toen net geboren) kwam het antwoord hierop. Ideologisch denk ik dat er een keerpunt zit bij de Cuba-crisis. Dat de aarde toen niet in een kernoorlog terecht is gekomen, is meer geluk dan wijsheid geweest. Waar onze ideologie tot dat moment toch redelijk eenduidig was, liepen we op tegen de grenzen van een te ver doorgevoerde koppeling van ideologie en macht. Het verzet tegen deze gevestigde orde, dat eigenlijk pas een paar jaar later echt goed van de grond kwam, was in eerste instantie collectief. Gaandeweg verwerd het samen in 'Love and Peace' leven tot het in zichzelf gekeerde 'als je eigen trip maar goed is' van de jaren zeventig. We maken kennis met de inzet van middelen om ook de eigen gemoedstoestand maakbaar te maken.

In het waterbeheer komt er ook traag iets als een reactie op de gevestigde orde op gang. Heel langzaam ontstaat er enige ruimte voor natuur, al blijft het veelal beperkt tot onrendabele overhoekjes.

De jaren tachtig en negentig zijn veel moeilijker eenduidig te interpreteren. Niemand weet meer tegen wie er nu precies geageerd moet worden. Er ontstaan stromingen als punk en house, maar tegelijk zien we in de yuppen-cultuur en het geloof in een nieuwe economie een nieuw materialisme ontstaan (door sommigen aangeduid als 'het grote graaien').

Waterbeheerders zijn geen snelle trendvolgers. Zo traag als grondwater wordt er gereageerd op ontwikkelingen in de maatschappij en ruimtelijke ordening. In de jaren vijftig en zestig stond alles in het teken van de rationalisering. Vervolgens ontstond wel het idee dat dat niet helemaal opleverde wat we wilden hebben, maar het duurde pas tot eind tachtiger jaren voordat we dat concreet handen en voeten konden geven met begrippen als verdroging en ecologische hoofdstructuur.

Voor al het begrip verdroging betekende een nieuwe impuls voor ons vakgebied. Inmiddels hebben we al meer dan tien jaar activiteiten ontplooid, en dat heeft al geleid tot een afname van het verdroogde areaal van enkele procenten. Er wordt veel gesproken over GGOR, maar tegen de tijd dat wij hydrologen het eens zijn over wat optimaal is, zijn ofwel de eisen veranderd, ofwel het probleem niet meer relevant (of nog erger: niet meer opportuun). We

maken heel aardige plannen en visies, maar als het dan gaat om de uitvoerende werkzaamheden, lijken we opeens de grip kwijt te raken aan de ruimtelijke inrichters.

De politiek verzint iets, hydrologen spelen er wat mee en de politiek pakt het weer terug en geeft de bal aan mensen die spreken over ruimte maar in feite alles volbouwen. Dat moet veranderen. Water moet het sturend mechanisme worden in de ruimtelijke ordening, hebben we nu met elkaar afgesproken. Tot dusver heb ik geen heldere, krachtige uitwerking daarvan gezien. Dat kan aan mij liggen, want als eenling in de markt krijg ik natuurlijk lang niet alles onder ogen, maar wat ik tot dusver heb gezien reikt niet veel verder dan dat je van een kwelgebiedje een natuurterreintje maakt. Helemaal wordt het lastig als plannen over gemeentegrenzen heen gaan, of als bedrijfsterreinen geld en werkgelegenheid moeten gaan opbrengen.

En zo zitten we in 2002 in de paradoxale situatie dat technisch de maakbaarheid van ons land groter is dan ooit, dat er beleidsmatig kansen worden geboden om het water sturend te laten zijn, maar dat hydrologen nog niet goed weten wat ze nu precies willen maken. Waterbeheerders volgen nog steeds de maatschappelijke stromingen, in plaats van ze zelf te veroorzaken.

Mogelijk ben ik in dit stukje iets te pessimistisch. In dat geval hoop ik dat in de komende nummers van STROMINGEN mijn ongelijk wordt aangetond.

HB